Actualitatea lui Traian Dorz sau poezia noastră cea de toate zilele! Stop cenzurii!

Din păcate, în ultimii ani asistăm la un asalt al instituțiilor statului privind cenzurarea poeților români talentați și valoroși care au trecut prin temnițele comuniste. Această politică organizată de ocultare a literaturii din gulagul comunist are ca scop ștergerea din memoria populară a poeților care scriu despre patrie, familie, credință, valori și Biserică, într-un stil și cu o estetică inefabilă. Scopul celor care solicită interzicerea marilor poeți români ai secolului XX, care au trecut prin închisorile comuniste și care au criticat regimul totalitar este de a implementa o nouă tipologie de „mancurtizare" a tinerei generații, pentru ca aceștia să se rupă de valorile naționale și spirituale după modelul patentat din perioada sovietică. Intenția acestor corifei ai cenzurii totalitare, ca în cazul lui Radu Gyr, este să confunde biografia cu opera lirică, pentru a șterge cu intenție ideologică unele dintre cele mai frumoase poezii românești despre universul concentraționar de pe mapamond, pentru ca noile generații să nu cunoască suferințele românilor care au trecut prin gulagul comunist, cu torturi fizice și psihice diabolice. Asistăm azi la un atac coordonat la adresa valorilor literare și morale ale literaturii române autentice din secolul XX, în vederea obținerii unui scop ideologic și politic de tip totalitar pentru implementarea unui sistem controlat. De aceea, apărarea și promovarea poeziilor valoroase ale poeților români din secolul XX este o datorie morală, dar și estetică, pentru că acești poeți sunt printre cei mai valoroși dintre cei intrați în istoria literaturii române. Unul dintre poeții cei mai talentați și importanți ai noștri a fost Traian Dorz, interzis pe toată perioada comunistă și, din păcate, după 1990 a fost ținut într-un con de umbră sub pretextul faptului că a scris doar poezie religioasă. Este o interpretare greșită, sectară și de natură confesională, poezia lui Traian Dorz transcede lirica religioasă, având o profunzime creștină, dar și profană, atât națională, cât și universală. El nu poate fi cenzurat din motive de natură confesională, pentru că poezia și arta în general transced canoanele și tiparele religioase, așa cum ne-a explicat marele teolog rus NiKolai Berdiaev în cartea „Sensul Creației" la începutul anilor 1920. Din nefericire, asistăm la o încercare de cenzurare a poeziei române autentice și valoroase venită dinspre două fronturi ideologice, care se unesc când e vorba de a oculta lirica autentică scrisă de marii poeți români ai secolului XX: una de sorginte internațională și alta cu o filiație restrictivă, confesională, aproape „talibană". Cele două curente extreme care urmăresc cu încăpățânare ocultarea poeților români din închisorile comuniste și a poeziei universului concentraționar au de fapt, în subsidiar, același numitor comun: ideologic, totalitar și de control. De aceea, pe mine nu mă poate convinge nimeni că poezia lui Traian Dorz poate fi cenzurată pe motive ideologice sau religioase. Poezia lui Traian Dorz este un bun literar și cultural sui generis al națiunii române. Poetul trebuie interpretat artistic, estetic și stilistic și promovat la liber. Unii, din motive non-religioase, vor să facă bani pe seama poeziilor lui Traian Dorz, iar poetul este păstrat iarăși la „obroc" ca înainte de 1989. Este paradoxul pentru care Traian Dorz este ținut într-un con de umbră.

La sfârșitul anilor '70, poetul Nichita Stănescu, care era considerat de critica literară și de către marele public deja un clasic în viață, spunea prietenilor și celor care-l vizitau că apreciază poezia unui „oarecare" Traian Dorz și că este prieten cu acesta. În presa literară din perioada comunistă nu a apărut absolut nicio poezie a „acestui" Traian Dorz, despre care spunea elogios Nichita Stănescu că îi este prieten. Doar Ioan Alexandru știa să recite din versurile limpezite de cristalul suferinței ale poetului Traian Dorz (1914 – 1989), un țăran dintr-o familie săracă de moți din Livada Beiușului, un cătun care purta pe vremuri numele de Râturi, posibil să fi fost o toponimie a unei pășuni pentru porci. Există o poză color (o raritate în acele vremuri) de la începutul anilor '80, cu un Traian Dorz îmbătrânit de tristele însemne ale trecerii prin pușcării și încercări spre revelație, dar cu ochii surâzători ce luminează iarna montană și înveșnicită a Apusenilor, ca o promisiune a primăverii ce va veni cu siguranță după vremurile polare ale comunismului și necredinței. Lumina din ochii lui Traian Dorz este solară, preluată și prelucrată în versuri candide și năvalnice ale unei credințe adevărate, care a devenit o promisiune împlinită, o isagogie a așteptării mântuitoare în noaptea totalitară. Viața lui s-a împletit ca destinul hristic, în sensul adevărului creator, cu origini sărmane, în stil dostoievskian, dintr-o iesle similară cu cea din Betleem, cu care a tins să se asemene, cu credință și umilință, după Chipul Omului. Pentru Traian Dorz, „călugării civili" ai Oastei Domnului au fost epifanii ale eului interior cu care s-a identificat el, pentru o viață dedicată trăirii creștine autentice, originare, în care cuvântul evanghelic era mărturisit și trăit ca al primilor creștini doar spre înălțare. Acest curaj de a promova trăirea evanghelică a deranjat preajma, nu numai regimul comunist ateu, dar chiar și capii unei biserici ce dorea să facă un compromis trecător pentru a se salva instituțional.

Traian Dorz s-a identificat cu viața primilor creștini la propriu, nu la figurat, și a scris poezii de o naturalețe creatoare și de un sublim liric, șlefuit cu lacrimile durerilor și încercărilor aspre precum piatra Sinaiului, care îl apropie de generația epocii sale, de suferinzii regimului totalitar: Vasile Voiculescu, Vasile Militaru, Radu Gyr sau Nichifor Crainic. Cei 17 ani de temnițe nu l-au răspus pe Traian Dorz, ci l-au înălțat spre cerul unei poezii mai bune, mai frumoase, aș spune chiar geniale. A memorat peste 200 de poezii în închisorile comuniste

pe scoarța memoriei, pe care le-a recitat comilitonilor în nopțile grele și polare ale recluziunii. Într-o cunoscută poezie transcrisă în memorie pe sunetul cătușelor, Traian Dorz își face autobiografia lirică:

S-a-ntipărit durerea pe chipul meu așa
Că Atât de-ndelungată, de cruntă-a fost și grea
Că nu-i mai piere urma lăsată, până la moarte.

Dar urma cea lăsată pe suflet mai amar
Îmi va zdrobi-amintirea, milenii, parcă, încă,
Cât de cumplit e răul, – căci urma lui de jar
Pe față și pe suflet rămâne-așa de-adâncă!

Treci, Doamne, peste toate lumină și balsam,
Ştergând amara urmă a feței și-a amintirii,
Pe-ntreaga mea ființă de-a pururea să n-am
Decât întipărirea iertării și-a iubirii!

Traian Dorz a identificat „peste toate lumină și balsam", care este credința iertătoare ce ne pregătește spre ceea ce va veni la a doua judecată. Acolo, „căzut în raiul" de la Livada Beiușului, după zbaterile unei lumi prea materialiste și prea ignorante în fața revelației, scăpat de lanțuri și cătușe, pe dealurile cu livezi și fânețe, Traian Dorz a stat mereu cu fața la Dumnezeu, ca la un izvor de la care a băut cu sete și ardoare apa vie a unei poezii atinse de geniu. Reconsiderarea liricii lui Traian Dorz nu trebuie să cadă doar pe umerii unei comunități creștine ce a revenit la sânul bisericii mamă după 1990, ci pe talerul criticii literare și pe paginile manualelor școlare, care sunt prea schematice și ignorante și neiertătoare față de ierarhiile valorice. În centrul creației lui Traian Dorz nu este Golgota, cum interpretează facil unii critici literari, ci anunțarea miresmei de tămâie a Învierii. La Înviere se ajunge doar prin eschatologia iubirii aproapelui, în care-L găsește pe El. Poezia lui Traian Dorz este o elegie modernă, cu instrumente clasice, o manifestare a dragostei față de viața îmbrăcată în adevăr. Oastea Domnului este doar turma care îl urmărește pe păstor spre un loc liniștit cu verdeață și izvoare cu apă vie. În acest tablou metaforic s-a încadrat cu seninătatea dragostei curate poetul Traian Dorz, şlefuind un fluier de os ancestral și neaoș, cu care ne-a chemat pe toți în turma poeziei autentice. Ne-a lăsat ca testament taina sa plămădită din versuri frumoase, ce scânteiază fețele unei alte lumi minunate pe care doar o bănuim și în care încercăm cu ardoare să credem. Și în ultimii ani ai comunismului a fost arestat pentru crezul său: poeziile creștine, atunci când nu se mai arestau poeții, fiind eliberat după câteva luni în urma protestelor internaționale. A fost eliberat, iar Traian Dorz s-a reîntors „Spre țara dragostei" (titlul primului volum publicat în 1947), acolo în Livada Beiușului, de fapt la raiul său care transcede vremurile de atunci, vremurile de azi sau vremurile de apoi și unde a plecat înainte de revoluția din decembrie 1989 să se așeze pe „genunchii lui Iisus".

"La fel trec luni, trec anii, de parcă mii s-au dus, –
Cînd vom ieși de-aicea, ah, cine știe oare
Ce vom mai fi din gîndul ce zi de zi l-am pus!
Copiii noștri n-au avut ca alți copii copilărie…

Şi fără vreme ne-au trecut
Cei dragi, zdrobiți, în veşnicie!
… Sus credința însă, frații mei de pîine!
Pieptul încă-i tînăr chiar dacă-i slăbit,a fost și mai rău ieri,

mai bine-o fi mîine,
Nu-i nimic pe lume fără de sfîrșit.
Mai vine-o zi cînd orice greu
Şi orice lacrimi vor fi-uitate,
Minunile lui Dumnezeu vin însă-atît de neașteptate."

Lecția lui Traian Dorz este să nu deznădăjduim, chiar dacă „Un lung tren ne pare viața". Recuperarea memoriei și, mai ales, recâștigarea liricii lui Traian Dorz este un comandament de critică literară, care răstoarnă valorile și ierarhiile literare impuse de regimul comunist și de inerția post-decembristă. Modestia sa testamentară lirică, născută din Biserica luptătoare de pe „Corabia lui Noe", lăsată viitorului de Iosif Trifa, nu trebuie să ne înșele ochiul vigilent și critic. Poetul e plămădit dintr-o compoziție telurică originară și originală peste care a suflat talentul divin al unui popor ales de poeți moșteniți din cele mai îndepărtate adâncuri ale cerului.

„Şi n-am fost floare răsărind din gras pământ de seră,
Ci-odraslă din pământ uscat, trudită și stingheră,
de-aceea rodul meu sărac e plin de-amărăciune
Şi tot ce are bun în el e-un strop de rugăciune."

„Hristos, mărturia mea" a fost zbaterea poetului Traian Dorz spre a împărtăși lirica autentică, cu care să ne cuminecăm toți cei îndrăgostiți de metaforele poeziei noastre, a celei de toate zilele. Să ne bucurăm de poeziile sale și să citim și de la alții. Traian Dorz a înțeles că poezia este trăirea dusă până la capăt, a simțirii frumoase întru adevăr.

"Nici nu-mi scrieți pe-a mea cruce data morții-ntunecată;
Eu am fost născut din ceruri ca să nu mor niciodată.
Nici să nu-mi spuneți adio, ci-mi spuneți la revedere;
Mâine vom cânta-mpreună la Întâia Înviere!"

Veșnicia poeziei s-a născut din cerurile curăției pentru a nu se asfinți niciodată versul care-L caută pe Dumnezeu prin numele poetului ce ne așteaptă tot mai viu în pragul casei metaforei din Livada Beiușului. Traian Dorz – alături de Lucian Blaga, Octavian Goga, George Coșbuc, Vasile Voiculescu, Radu Gyr, Tudor Arghezi, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Daniel Turcea, Marin Sorescu sau Adrian Păunescu – este unul dintre cei mai importanți și valoroși poeți români ai secolului XX.

Ionuț Țene

27-11-2025

Editorial (http://www.napocanews.ro/category/editorial) actualitate (http://www.napocanews.ro/tag/actualitate), napocanews (http://www.napocanews.ro/tag/napocanews), romania (http://www.napocanews.ro/tag/romania), traian dorz (http://www.napocanews.ro/tag/traian-dorz)

Cluj-Napoca este cel mai vibrant oraș al României, arată Clasamentul City Index, ediția 2025: "Etalon pentru întreaga țară" (http://www.napocanews.ro/2025/11/cluj-napoca-este-cel-mai-vibrant-oras-al-romaniei-arata-clasamentul-city-index-editia-2025-etalon-pentru-intreaga-tara.html)

Încă nu ești fan al ceaiurilor? TOP 8 motive pentru care să începi să le consumi iarna aceasta (http://www.napocanews.ro/2025/11/inca-nu-esti-fan-al-ceaiurilor-top-8-motive-pentru-care-sa-incepi-sa-le-consumi-iarna-aceasta.html)

Caută în site

Search

Categorii

Administratie (http://www.napocanews.ro/category/social)
Cultura (http://www.napocanews.ro/category/cultura-2)
Economie (http://www.napocanews.ro/category/economie)
Editorial (http://www.napocanews.ro/category/editorial)
Evenimente (http://www.napocanews.ro/category/evenimente-2)
Externe (http://www.napocanews.ro/category/externe)
General (http://www.napocanews.ro/category/eveniment)
Lifestyle (http://www.napocanews.ro/category/lifestyle)
Monden (http://www.napocanews.ro/category/monden)
Politica (http://www.napocanews.ro/category/politica)
Spiritualitate (http://www.napocanews.ro/category/spiritualitate)
Sport (http://www.napocanews.ro/category/a-sport)
Stirea zilei (http://www.napocanews.ro/category/stirea-zilei)

Ultimele Stiri

Tişe este optimist: „Până în primăvară, obținem finanțarea de 200 de milioane de euro pentru Spitalul Pediatric Monobloc" (http://www.napocanews.ro/2025/11/tise-este-optimist-pana-in-primavara-obtinem-finantarea-de-200-de-milioane-de-euro-pentru-spitalul-pediatric-monobloc.html)

Bucuria Crăciunului va învălui Parcul Operei clujene, între 28 noiembrie și 7 decembrie la Christmas Opera Fair (http://www.napocanews.ro/2025/11/bucuria-craciunului-va-invalui-parcul-operei-clujene-intre-28-noiembrie-si-7-decembrie-la-christmas-opera-fair.html)

Octavian Sergentu indică o mutație spre un lirism sapiențial, unde poetica suferinței se convertește în reflecție inițiatică (http://www.napocanews.ro/2025/11/octavian-sergentu-indica-o-mutatie-spre-un-lirism-sapiential-unde-poetica-suferintei-se-converteste-in-reflectie-initiatica.html)

Încă nu ești fan al ceaiurilor? TOP 8 motive pentru care să începi să le consumi iarna aceasta (http://www.napocanews.ro/2025/11/inca-nu-esti-fan-al-ceaiurilor-top-8-motive-pentru-care-sa-incepi-sa-le-consumi-iarna-aceasta.html)

Actualitatea lui Traian Dorz sau poezia noastră cea de toate zilele! Stop cenzurii! (http://www.napocanews.ro/2025/11/actualitatea-lui-traian-dorz-sau-poezia-noastra-cea-de-toate-zilele-stop-cenzurii.html)

Parteneri - R3Media.ro

Melodia „Avem o ţară”, interpretată de corul Tronos Junior, la Catedrala Naţională nu este o compoziţie şi nu îi aparţine…
Read more » (https://r3media.ro/epic-fail-pentru-vanatorii-de-antisemiti-melodia-avem-o-tara-cantata-la-catedrala-nationala-nu-este-compusa-si-nu-ii-apartine-lui-radu-gyr/)

Source: Arhive PARTENER | R3media | Published: 02-11-2025 - 20:20

VIDEO | Precedent periculos! Organizația teroristă ANTIFA, atac pe teritoriul României: A întinat memoria mai multor eroi români, printre care Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, care erau reprezentați la sediul AUR (https://r3media.ro/video-precedent-periculos-organizatia-terorista-antifa-atac-teritoriul-romaniei-memorie-eroi-romani-stefan-cel-mare-mihai-viteazul-reprezentati-sediul-aur/)

Antifa, organizație teroristă declarată în SUA, a atacat pe teritoriul României. Bannerele cu eroii români Ștefan cel Mare și Mihai…

Read more » (https://r3media.ro/video-precedent-periculos-organizatia-terorista-antifa-atac-teritoriul-romaniei-memorie-eroi-romani-stefan-cel-mare-mihai-viteazul-reprezentati-sediul-aur/)

Source: Arhive PARTENER | R3media | Published: 31-10-2025 - 20:08

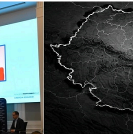
Partenera lui Nicuşor Dan, singura care a respectat tradiţia ortodoxă la sfinţirea Catedralei Mântuirii Neamului: Mirabela Gradinaru a venit cu capul acoperit în biserică (https://r3media.ro/partenera-nicusor-dan-mirabela-gradinaru-traditie-ortodoxa-sfintire-catedrala-mantuirii/)

Preşedintele României, Nicuşor Dan, a fost prezent la slujba sfinţirii Catedralei Mântuirii Neamului, după cum a informat agenţia Basilica a…
Read more » (https://r3media.ro/partenera-nicusor-dan-mirabela-gradinaru-traditie-ortodoxa-sfintire-catedrala-mantuirii/)

Source: Arhive PARTENER | R3media | Published: 26-10-2025 - 12:17

Ni se spune că „Epoca energiei ieftine pentru români s-a încheiat!” dar se ocolește cu grijă MOTIVUL. De ce? (https://r3media.ro/ni-se-spune-ca-epoca-energiei-ieftine-pentru-romani-s-a-incheiat-dar-se-ocoleste-cu-grija-motivul-de-ce/)

Prezentă la a IX-a ediție a Profit Energy Forum, un eveniment de către publicația Profit.ro, Adina Guțiu, Head of Energy…
Read more » (https://r3media.ro/ni-se-spune-ca-epoca-energiei-ieftine-pentru-romani-s-a-incheiat-dar-se-ocoleste-cu-grija-motivul-de-ce/)

Source: Arhive PARTENER | R3media | Published: 10-10-2025 - 22:26
